

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
НАЗНАЧЕНО СЪС ЗАПОВЕД № 3-9/12.01.2024
НА СБАЛХЗ ЕАД- СОФИЯ

СПЕЦИАЛИЗИРАНА БОЛНИЦА ЗА
АКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ НА ХЕМАТОЛОГИЧНИ
ЗАБОЛЯВАНИЯ - ЕАД, гр. София

РЕЦЕНЗИЯ

3-9#4 128.02 2024 г.

от доц. д-р Ваня Славчева Попова, дм

Началник клиника по Клинична хематология”, УМБАЛ „ д-р Георги Странски“ – ЕАД,
Плевен

Относно: Дисертационен труд на тема „Миелофиброза- резултати от лечението с ruxolitinib, подход и бъдеще при лечението, социална тежест на заболяването“ разработен от д-р **Вера Иванова Стоева**, СБАЛХЗ- София, за получаване на ОНС „Доктор“ , област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма “Хематология и преливане на кръв“

Научни ръководители: Проф. д-р Георги Михайлов, дм

Доц. Константин Тихомиров Ташков, дф

Председател на научното жури: доц. д-р **Мимоза Станева** дм

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание Правилника за условия и процедури по придобиване на ОНС и заемане на академични длъжности в „СБАЛХЗ ЕАД“- София, както и въз основа решение на Научния съвет (протокол), е издадена заповед 3-9/12.01.2024г., съгласно която съм определена за външен член на научното жури. На проведеното първо заседание съм предложена и избрана да изготвя рецензия. Всички етапи на Процедурата са спазени и съобразени с изискванията на ЗРАС в Р. България и Правилника за

прилагането му в „Специализирана болница за активно лечение на хематологични заболявания ЕАД“ – София. Представени са следните документи:

- Дисертационен труд- електронен носител
- Автореферат- електронен носител
- Списък и копия на публикации свързани с дисертацията -електронен носител
- Приложения 4 броя - електронен носител

Представяне на докторанта.

Д-р Вера Стоева е завършила висшето си образование по медицина през 2009г. към Медицински университет – София. От 2010г. работи като лекар в СБАЛХЗ- София, Клиника по клинична хематология. Има специалност Клинична хематология както и завършен Master Class активност на ЕНА (2015/2016г.) Член е на Работна група по Миелопролиферативни заболявания към Българско Медицинско Сдружение по Хематология. Водещ автор и съавтор е в 12 статии, участва активно в научни конгреси, конференции и форуми. Владее английски език.

Актуалност на тематиката на дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд е фокусиран върху анализ на постигнатите резултати от лечението с Ruxolitinib на пациенти с миелофиброза (МФ) и съответно оценка на значението им в клиничен, социален и фармакоикономически аспект. Темата е актуална поради настъпилите промени в концепцията за лечение на онкохематологичните заболявания след 2004г., когато в клиничната практика все по-често започнаха да се използват т.нар „ малки молекули“. Последните са на път да се превърнат в стандарт за лечение на пациентите с хронични миело- и лимфопролиферативни заболявания.

Причислена към групата на редките заболявания, миелфиброзата е един от най-агресивните варианти на хроничните миелопролиферативни неоплазии. Заболяването обичайно се диагностицира при лица над 60 годишна възраст. Свързаните със заболяването симптоми не рядко водят до влошено качество на живот и ограничения във функционалния статус. От друга страна трансфузионната зависимост на тези пациенти е фактор, който често налага болничен престой, излагане на риск от инфекции и ангажиране на медицински ресурси. За страната ни към настоящият момент не са докладвани данни от реалната клинична практика, почиващи върху анализ на резултати от лечението с пероралния инхибитор Ruxolitinib, на пациенти с МФ. Това е послужило като основание на д-р Стоева за разработването на дисертационния труд.

Структура на дисертацията.

Дисертацията е написана на 126 стандартни печатни страници, разпределени тематично, както следва: преглед на литературата (35 страници); цели, задачи, материали и методи (5 страници); резултати (54 страници); дискусия (10 страници); изводи и приноси (2 страници). Библиографията включва общо 157 източника, 6 от които на кирилица, останалите заглавия са на латиница. Дисертационният труд на докторанта е онагледен с 21 фигури, 35 таблици и приложения.

Литературният обзор е съставен от осем части. В този раздел е направен изчерпателен преглед върху епидемиологията, патогенезата, клиничната изява, еволюцията и усложненията, които съпътстват заболяването. Разгледана е ролята на ключови мутации (JAK2, CALR, MPL), абнормена активация на JAK/STAT сигналния път, свърхпродуцията на цитокини и последващите ги резултати (костномозъчна фиброза, екстремедуларна хемопоеза и конституционални симптоми). Хронологично са представени прогностичните модели за стратификация на риска и избор на риск-адаптирана терапия при пациентите с МФ. В литературният обзор е направен изчерпателен преглед на разрешените за употреба, от Американската администрация по храните и лекарствата (FDA) и от Европейската агенция по лекарствата, два медикамента Ruxolitinib и Fedratinib. Представен е обстоен преглед на напредъка във фармакотерапията на МФ, на базата на обобщени резултати от клинични проучвания. Акцентуирано е вниманието върху проблемите свързани с ефективността на лечение, качеството на живот, значението на дългосрочното придържане към терапията и не на последно място тежестта на протичане на Covid-19 при пациенти провеждащи лечение с Ruxolitinib.

Основната цел на проучването е „ Да се изследват резултатите от лечението с ruxolitinib на пациентите с първична и вторична миелофиброза, както и промените в клиничните показатели, преживяемостта, социалната и икономическа тежест на заболяването.“

За постигане на целта, докторанта е набелязъл 7 ясно формулирани и изпълними задачи, както следва:

1. Да се проучат демографските характеристики на пациентите с миелофиброза, лекувани преди и след навлизането на ruxolitinib в СБАЛХЗ.

2. Да се оцени връзката между резултатите от лечението и характеристиките на пациентите и заболяването.
3. Да се оцени контролът на заболяването с лекарствения продукт.
4. Да се изследва преживяемостта на пациентите преди и след въвеждане на ruxolitinib в терапията.
5. Да се изследват качеството на живот и придържането към терапията.
6. Да се изчисли рентабилността на ruxolitinib за системата на здравеопазване в България.
7. Да се оцени влиянието на COVID-19 върху пациентите с миелофиброза, лекувани с ruxolitinib.

Материали и методи. Проучването е осъществено на територията на СБАЛХЗ-София, използвани са проспективни и ретроспективни данни от общо 111 пациента. Последните са разделени в две основни кохорти - контролна група състояща се от 45 пациента, лекувани за периода между 2000 и 2016 година (времето преди въвеждане на Ruxolitinib) и 66 пациента с диагноза миелофиброза (ПМФ, пост-ПВ МФ, пост-ЕТ МФ), които са лекувани с Ruxolitinib за периода 2016 - 2023г.

За обработка на данните са използвани методи за оценка на хипотези, статистическа значимост и корелационни анализи. Приложени са Fisher`s test, Spearman correlation coefficient, Student test, Kaplan Myer анализ на преживяемостта и др. Подробно са описани методичните подходи при проведения анализ за рентабилност на пероралния инхибитор Ruxolitinib.

Препоръки. *Да се уточни броя на приложенията споменати в методичната част. В дисертацията са споменати 5, към автореферата фигурират 4.*

Резултати. Получените резултати са представени и онагледени в таблици, фигури и графики. Почти във всеки един подраздел са посочени основни въпроси свързани с набелязаните задачи.

В сравнителният анализ на двете основни групи по демографските характеристики пол и възраст, резултатите са сходни. За групата лекувана с Ruxolitinib определената средна възраст при диагностициране за заболяването е под 60г. (57.1). Докладван е висок процент на пациентите с носителство на JAK2 (хетеро- или хомозиготно) в групата лекувана с Ruxolitinib.

Връзката между резултатите от лечението и характеристиките на пациентите са оценени на базата на проведените корелационни анализи. Възрастта е приета като

фактор, който корелира с най-голям брой характеристики на пациентите. Чрез използването на линеен регресионен анализ са изследвани промените на някои по-важни показатели и за някои от тях е потвърдено прогностичното им значение свързано с клиничния ход на заболяването.

На база проведен сравнителен анализ на преживяемостта в двете групи (контролна и активна), д-р Стоева потвърждава по- висока преживяемост и редукция на трансфузионната зависимост в групата пациенти провели лечение с Ruxolitinib.

Допълнително са проучени качеството на живот, контролът на заболяването и придържането към терапията, оценени с въпросници описани в методичната част, като резултатите са послужили за оформяне на съответните изводи.

Особен интерес представляват резултатите от анализа на рентабилност, сравнявайки разходите при лечението на пациентите с т.нар стандартна терапия и терапия с Ruxolitinib, представени чрез инкременталното съотношение за един предотвратен смъртен случай.

Във връзка с пандемията предизвикана от вируса SARS-Cov-2, допълнително при 35 болни с МФ, на терапия с Ruxolitinib, е проведено проспективно, двугодишно обсервационно проучване. На база собствени резултати автора приема, че инфекцията с Covid- 19 не променя съществено вероятността за летален изход. Прогресията на заболяването е по-важен фактор, тъй като шансът за летален изход след прогресия е 33% по-вероятен, отколкото след Covid-19. Не е установена разлика в тежестта на Covid-19 и дневната доза на Ruxolitinib.

Препоръки: Желателно е представените резултати да следват последователността на поставените задачи.

Дискусия. В този раздел д-р Стоева е анализирала и съпоставила резултатите от собственото проучване с резултатите докладвани от други авторски колективи. Потвърдени са ползите от лечението с Ruxolitinib по отношение преживяемостта на пациентите с МФ и редукция на трансфузионния товар. Докторанта аргументирано обяснява установената по- висока честота на мутация V617F на JAK2 гена с факта, че в активната група са включени пациенти с първична и вторична МФ (пост-ПВ и пост-ЕТ). Данните от проведените анализи потвърждават значението на JAK2 статуса като фактор свързан с преживяемостта на пациентите.

По отношение докладваната по- малка честота на нежелани събития (хематологична токсичност) при пациенти лекувани с Ruxolitinib, сравнявайки данните от клиничното изпитване COMFORT-I, авторът обяснява несъответствията с по- малкия

брой пациенти включени в собственото проучване и по-честия мониторинг в клиничното изпитване.

Към настоящият момент темата Covid-19 и приложението на JAK2 инхибитор е дискусабилна. Подробно в този раздел докторантът е сравнил и анализирал данните от собственото проучване с резултатите докладвани от проучването на GIMEMA, в което са включени 2111 пациента с МФ. Несъответствията в резултатите автора логично обяснява с обема и характеристиката на кохортите.

Изводи и приноси. Те са направени въз основа собствените резултати и следват поставените задачи. Голяма част от тях имат потвърдителен характер.

1. Проучването на демографските характеристики на пациентите с миелофиброза, лекувани преди и след навлизането на ruxolitinib в СБАЛХЗ не установи сериозни различия между тях, като потвърди, че заболяването е характерно за пациентите над 60 годиншна възраст с превес на мъжете, с превес на първичната миелофиброза, на пациентите с положителен JAK статус и по-ниска хемотрансфузионна зависимост на лекуваните с ruxolitinib.
2. Лечението с ruxolitinib подобрява клиничните показатели на пациентите статистически значимо и намалява размера на далака.
3. Контролът на заболяването с лекарствения продукт, измерен чрез MPN SAF се подобрява статистически значимо за времето на проследяване. Размерът на далака и намалението на MPN SAF имат прогностично значение за успеха на терапията
4. Преживяемостта на пациентите след въвеждане на ruxolitinib в терапията се удължава статистически значимо, като 75% от тях са с продължителност по-висока от тази на лекуваните със стандартна терапия.
5. Качеството на живот на лекуваните с ruxolitinib се подобрява значително, което е свързано с по-доброто придържане към терапията, но при дългосрочно лечение и влошаване на клиничните резултати се намалява придържането.

6. Ruxolitinib не е рентабилен за системата на здравеопазване в България, но при настоящата система за отстъпки към НЗОК и по време на търговете може да е рентабилен за лечебното заведение.
7. Пациентите с МФ боледуват по-често от COVID-19 в сравнение с общата популация. Смъртността в групата за наблюдение е по-висока в сравнение с общата популация, но сравнима с публикуваните данни за пациенти с МФ.

Изброените приноси имат оригинален характер базирайки се на факта, че това е първото за страната ни проучване, в което са представени данни от реалната клинична практика.

Литературен обзор. Повечето от литературните източници са публикувани през последните години.

Препоръки. При изписването на библиографската справка да се спазва приетият стандарт. Заглавията, които са на кирилица е уместно да са поставени в началото на книгописа. Да се уточни броя на литературните източници посочени в дисертацията и автореферата.

Автореферат Представеният автореферат е написан на 53 страници, съдържа основни части от дисертационният труд.

Заключение. Дисертационният труд демонстрира задълбочените познания на докторанта, възможности да анализира и интерпретира клинични и статистически данни. Разработката е оригинална, свързана е с множеството въпроси, които таргетната терапия поставя. Препоръчвам на д-р Стоева да продължи проучванията си в тази насока. Дисертационният труд на докторанта отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за условия и процедури по придобиване на ОНС и заемане на академични длъжности в „СБАЛХЗ ЕАД“- София. Предлагам на уважаемото научно жури да гласува „за“ присъждане на научно-образователна степен „доктор“ на д-р Вера Стоева.

гр. Плевен

19/02/24г.

Изготвил рецензията:

доц. д-р Ваня Славчева Попова, дм